

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПРАВА І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ

освітній ступінь _____ **бакалавр / молодший бакалавр**
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ **08 Право**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ **081 Право**
(спеціалізація) *(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))*

освітня програма _____ **Право**

тип дисципліни _____ **вибіркова**
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
факультету

Г. Гоміс доц. Юмарева Н.О.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою права і соціальної роботи
протокол № 6 від 13 січня 2021 р.

Завідувач кафедри Метіль Анастасія Сергіївна
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Метіль Анастасія Сергіївна, кандидат
юридичних наук, доцент кафедри права і
соціальної роботи

Рецензент програми:

Іскров Костянтин Михайлович, кандидат
юридичних наук, ст. викладач кафедри права і
соціальної роботи

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
Модуль: 1	24	6
Загальна кількість годин: 120	Практичні заняття:	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-4	24	6
Семестр: 3-8	Лабораторні заняття:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 6	Семінарські заняття:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Консультації:	
	-	-
Мова навчання: українська	Індивідуальні заняття:	
	-	-
	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет. Клінічна юридична освіта є інтерактивним методом навчання студентів-юристів правовим навичкам, які необхідні їм для того, щоб стати компетентними, свідомими та етичними юристами. Значення цієї дисципліни навчити практичним умінням і професійній відповідальності студентів-юристів.

Метою є підвищення рівня практичних знань, умінь і навичок студентів юридичних спеціальностей; забезпечення доступу представників соціально-вразливих груп суспільства до правової допомоги; формування правової культури громадян; підготовка та навчання студентів у дусі дотримання поваги до принципів верховенства права, справедливості і людської гідності; впровадження в навчальний процес елементів практичної підготовки студентів-правників у сфері юридичних послуг.

Передумови виникнення: «Теорія держави і права України»; «Конституційне право України»; «Юридична деонтологія»; «Логіка».

Міждисциплінарні зв'язки: «Юридична психологія»; «Цивільне право України»; «Трудове право України»; «Сімейне право України»; «Екологічне право України».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Знання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів;
- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;
- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

2. Уміння:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

3. Комунікація:

- здатність працювати в команді;
- здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

4. Автономність та відповідальність:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1. Загальні положення про юридичну діяльність та юридичні клініки.	8	4	4	-	-	-	8	2	1	1	-	-	-	11
2.	Тема 2. Організаційні, правові та управлінські елементи юридичної клініки ІДГУ.	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
3.	Тема 3. Професійна етика і корпоративна культура в діяльності юридичної клініки.	4	2	2	-	-	-	7	2	1	1	-	-	-	10
4.	Тема 4. Діловодство та документування в юридичній клініці	4	2	2	-	-	-	7	2	1	1	-	-	-	10
5.	Тема 5. Юридичне консультування та інтерв'ювання, як невід'ємний процес роботи клініки.	8	4	4	-	-	-	8	2	1	1	-	-	-	11
6.	Тема 6. Отримання інформації та вироблення позиції по справі.	4	2	2	-	-	-	7	2	1	1	-	-	-	11
7.	Тема 7. Аналіз матеріалів справи (доказів).	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
8.	Тема 8. Методика вирішення галузевих правових питань.	4	2	2	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	10
9.	Тема 9. Консультування клієнта	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	11
10.	Тема 10. Представництво інтересів клієнта у різних інституціях	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
Проміжний модульний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	24	24	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Загальні положення про юридичну діяльність та юридичні клініки.

Поняття юридичної діяльності. Поняття та ознаки юридичної практики. Поняття та види правової допомоги. Безоплатна первинна правова допомога. Безоплатна вторинна правова допомога. Поняття правових послуг.

Юридична клінічна освіта. Історія юридичної клінічної освіти та передумови її виникнення. Поняття та сутність юридичної клініки. Способи розуміння юридичної клініки, як форми практичного навчання та як „освітнього” закладу. Завдання юридичної клінічної освіти (юридичної клініки). Принципи діяльності юридичної клініки.

Юридичні клініки України та інших держав. Організаційно-правові форми та структура юридичних клінік України. Сучасні тенденції розвитку юридичної клінічної освіти в Україні. Створення юридичної клініки, визначення її правового статусу, структура та організація роботи. Стандарти юридичної клінічної освіти юридичних клінік України.

Тема 2. Організаційні, правові та управлінські елементи юридичної клініки ІДГУ.

Сутність теорії організації щодо функціонування юридичної клініки. Закономірності застосування організаційних структур до юридичних клінік. Менеджмент персоналу юридичної клініки. Управління якістю в роботі юридичної клініки.

Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність юридичних клінік в Україні. Поняття установчих документів у юридичній клініці. Внутрішні (локальні) акти юридичної клініки і їх систематизація. Правила (режим) роботи в клініці. Чергування та обов’язки чергового у юридичній клініці.

Тема 3. Професійна етика і корпоративна культура в діяльності юридичної клініки.

Професійна етика юриста. Типи моральних взаємин між людьми - професійна етика (мораль). Поняття, основні принципи етичної поведінки. Підстави виникнення і призначення професійної етики юриста, її сутність. Етичні принципи діяльності юридичних клінік. Етичні правила поведінки студента при консультуванні клієнта та складанні процесуальних документів. Етика поведінки студента-консультанта при представництві інтересів клієнта у судовому процесі.

Професійна культура. Корпоративна етика. Професійний дрес-код. Професійна етика адвокатської діяльності. Кодекс адвокатської етики. Взаємини клієнт - адвокат. Конфлікт інтересів. Етичні аспекти ведення справи клієнта. Конфіденційність в роботі юриста.

Тема 4. Діловодство та документування в юридичній клініці

Загальне поняття та значення юридичної техніки. Поняття та види документів правового характеру. Поняття та види документів

процесуального характеру. Нормативно-правове забезпечення діловодства та документування. Основні реквізити документів. Вимоги до змісту та форми документа.

Етапи складання юридичного документу. Основні правила юридичного письма. Використання термінології. Юридична аргументація: поняття та види. Використання логічних прийомів в процесі створення юридичних документів. Етика юридичного письма. Правила юридичної техніки при укладенні договору. Особливості написання позовної заяви, претензії, заяви, скарги.

Тема 5. Юридичне консультування та інтерв'ювання, як невід'ємний процес роботи клініки.

Загальні засади юридичної практики в Україні. Консультування як вид юридичної діяльності. Місце юридичних клінік у сфері надання юридичних консультацій. Сутність алгоритму роботи у справі.

Підготовка та проведення інтерв'ювання. Поняття та цілі інтерв'ю. Стадії проведення інтерв'ю. Задачі юриста при проведенні інтерв'ю. Етичні аспекти інтерв'ювання. Розробка ефективного плану дій.

Тема 6. Отримання інформації та вироблення позиції по справі.

Поняття, види та джерела інформації у справі. Шляхи отримання інформації у справі.

Формування справи. Фактори, що впливають на формування позиції у справі. Формування позиції по справі. Етапи формування та реалізації позиції у справі. Порядок досудового врегулювання спору. Основні документи про досудове врегулювання спору, їх значення, реквізити. Альтернативні способи вирішення правових спорів. Медіація в цивільних правовідносинах. Відновне правосуддя.

Тема 7. Аналіз матеріалів справи (доказів).

Методи та принципи аналізу матеріалів справи (доказів). Етапи аналізу матеріалів справи. Аналіз фактичних обставин справи. Аналіз правової основи. Аналіз доказів. Допустимість та належність доказів. За можливістю використання докази у справі поділяються на: допустимі; недопустимі. За можливістю повного дослідження обставин справи: достатні; недостатні.

Класифікація фактичних обставин справи. За ступенем відповідності об'єктивній основі: безспірні (визнані); сумнівні. За спрямованістю процесу доказування: підтверджуючі; спростовуючі; інтерпретаційні.

Тема 8. Методика вирішення галузевих правових питань.

Загальні закономірності вирішення юридичною клінікою галузевих правових питань. Ознайомлення з матеріалами галузевих справ: ознайомлення з інформацією та документами у справі; уточнення питань, які потрібно вирішити.

Тема 9. Консультування клієнта

Характеристика етапу консультування клієнта. Поняття, мета та види консультування клієнта. Види консультування.

Підготовка до дачі консультації. Зустріч з клієнтом та роз'яснення йому порядку проведення консультації. Доведення до клієнта можливих варіантів вирішення проблеми, роз'яснення правових наслідків кожного з них та надання допомоги у виборі оптимального рішення. Визначення стратегії та тактики прийнятого рішення.

Тема 10. Представництво інтересів клієнта у різних інституціях

Поняття представництва. Поняття процесуального представництва. Процесуальна дієздатність. Представництво інтересів клієнта в органах державної влади та місцевого самоврядування. Представництво інтересів клієнта в підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності. Представництво інтересів клієнта в суді. Поняття представництва в судовому процесі. Особи, що можуть бути представниками, їх правовий статус та повноваження в суді.

5.2. Тематика семінарських занять

Тема 1. Загальні положення про юридичну діяльність та юридичні клініки.

Тема 2. Організаційні, правові та управлінські елементи юридичної клініки ІДГУ.

Тема 3. Професійна етика і корпоративна культура в діяльності юридичної клініки.

Тема 4. Діловодство та документування в юридичній клініці

Тема 5. Юридичне консультування та інтерв'ювання, як невід'ємний процес роботи клініки.

Тема 6. Алгоритм, отримання інформації та вироблення позиції по справі.

Тема 7. Аналіз матеріалів справи (доказів).

Тема 8. Методика вирішення галузевих правових питань.

Тема 9. Консультування клієнта

Тема 10. Представництво інтересів клієнта у різних інституціях

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з\ф	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	30	40	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	10	10	
	- підготовка до семінарських занять;	15	20	
	- підготовка до проміжного контролю.	4	10	
	Виконання індивідуальних завдань:	42	68	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);	20	35	
	- складання термінологічного словника;	10	15	
	- написання реферату;	12	18	
	Разом	72	108	

Тематика рефератів

1. Практичне право як основа правопросвітньої діяльності юридичної клініки.
2. Інтерактивні методики в правопросвітній роботі юридичної клініки.
3. Психологічні аспекти правопросвітньої роботи юридичної клініки.
4. Дискусійний клуб як напрям роботи юридичної клініки.
5. Мистецтво публічних дебатів.
6. Психологічні аспекти правозахисної діяльності юридичної клініки.
7. Особливості захисту прав і законних інтересів клієнта у органах державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємствах, установах та організаціях.
8. Представництво інтересів клієнта у судах.
9. Альтернативні способи вирішення правових спорів.
10. Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки.
11. Особливості роботи з шукачами притулку та біженцями.
12. Особливості консультивання вагітних жінок.
13. Особливості консультивання неповнолітніх.
14. Особливості консультивання осіб похилого віку.

Оцінювання *тез доповідей* здійснюється із урахуванням актуальності теми дослідження, розкриття цієї теми, надання обґрунтованих аргументів на підтвердження власної думки та відсоткового показника унікальності тексту.

Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Оцінювання *термінологічного словника* здійснюється із врахуванням загального охоплення спектру термінів за темами, що виносяться на вивчення студентами, а також якість засвоєння цих термінів.

Оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Розкрити сутність професійної юридичної етики, її структуру та особливості.
2. Сформулювати поняття про основні принципи професійної етики юриста в роботі юридичної клініки.

3. Робота в малих групах:

Проводиться обговорення наступних питань: 1) поняття та види професійної етики; 2) сутність професійної юридичної етики; 3) чи мають співпадати етичні принципи діяльності юридичної клініки із загальною юридичною етикою, чому.

4. Робота в малих групах:

Аналіз установчих документів конкретної юридичної клініки.

Очікуваний результат: кожна група складе конспект головного змісту цих актів.

Завдання потрібно виконати у форматі Microsoft Word за наявності таких мінімальних складових щодо кожного акту: 1) назва акту; 2) мета і завдання юридичної клініки; 3) опис сутності діяльності; 4) опис основ організації діяльності юридичної клініки; 5) інші важливі норми установчих документів.

5. Робота в малих групах.

Розробка концепції розвитку персоналу юридичної клініки у чотирьох малих групах з чотирьох позицій: 1) мета; 2) заходи, які слід роботи; 3) заходи, від яких потрібно утриматись; 4) характеристика ознак високого рівня діяльності щодо розвитку персоналу юридичної клініки.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.

6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на практичних заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами.

Модульна контрольна робота складається з 4 тестових завдань та 3 теоретичних питань.

Приклад:

1 варіант

І рівень (тестовий)

1. Працівники міліції затримали 17-річного Тимошенка за те, що він лаявся нецензурними словами біля театру. Хто буде вирішувати питання про застосування до Тимошенка адміністративному арешту?

- а) прокурор району;
- б) працівники органів внутрішніх справ;
- в) суд.

2. Неоподатковуваний мінімум доходів громадян становить:

- а) 10 грн.;
- б) 17 грн.;

в) 118 грн.

3. 17-річний К. заподіяв шкоду С. на суму 1000 грн. Суд присудив виплатити цю суму потерпілому. Після набрання рішенням суду законної сили К. почав працювати. Хто виплачуватиме гроші?

а) батьки у будь-якому випадку;

б) К. та батьки в сумі, якої не вистачає для покриття збитків;

в) лише К.

4. Які форми власності встановлені Конституцією України?

а) державна, колективна, приватна;

б) державна, приватна;

в) державна, комунальна, приватна.

5. Скільки народних депутатів України обирається до ВРУ на пропорційній основі?

а) 200;

б) 225;

в) 250;

II рівень (теоретичний)

1. Поняття та сутність юридичної клініки.

2. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність юридичних клінік в Україні.

3. Поняття, мета та види консультування клієнта.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
1-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його

	викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Реферат	5
Презентація	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за правильну відповідь на 1 тестове завдання 3б., за правильну відповідь на 1 теоретичне питання - 6б. Загальна кількість 30 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативної електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова:

1. Юридична клініка: навчальний посібник / В. А. Єлов, С. І. Молібог, Д. Г. Павленко. К. : Школяр, 2004.
  2. Гончаренко В. О. Юридична клініка: історія і визначення / В. О. Гончаренко // Практика діяльності “юридичних клінік” України. 2004. № 1. С. 3–5.
  3. Воскобитова Л.А., Гутников А.Б., Михайлова Л.П., Шугрина Е.С. Профессиональные навыки юриста: Опыт практического обучения. М., 2001
  4. Титикало Р. С. Детермінація визначення “правова та юридична допомога” в теорії адміністративного права /Р. С. Титикало // Кримський юридичний вісник “Адміністративна реформа та проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів”. Сімферополь, 2008. 320 с.
  5. Галай А. О. Педагогічна характеристика юридичної клінічної освіти / А. О. Галай, Я. В. Іваніщ // Вісник Асоціації юридичних клінік України. 2005. № 2. С. 2–3.
  6. На захисті суспільних інтересів: Посібник для правників та правозахисників.- К.: Атіка, 2009.- 416 с.
  7. Конституція України // Відомості Верховної Ради України, 1996, №30, ст. 141
  8. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 51, ст.577
  9. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації, затв. Наказом Держспоживстандарту України №55 від 07.04.2003р.
  10. Постанова КМУ від 14 квітня 1997 р. № 348 „Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації”
  11. Постанова КМУ від 17 жовтня 1997 року № 1153 „Про затвердження примірної інструкції з діловодства у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади”
- Додаткова література:
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Програми розвитку юридичної освіти” від 10 квітня 2001 р. № 344.

13. Положення “Про Всеукраїнську міжвідомчу координаційно-методичну раду з правової освіти населення”: затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1995 р. № 366.

14. Рекомендації конференції “Розвиток програм, що допомагають вдосконалювати навчально-виховний процес на юридичних факультетах” 22–23 березня 2002 р. Міністерство освіти і науки, Науково-методична комісія з права.

15. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.)/ за ред. В. Г. Кременя ; авт. колектив: М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин. Тернопіль : Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. 147 с.

16. Дулеба М. В. Сучасний “юридичний клінічний рух” на шляху до гармонізації та розширення / М. В. Дулеба // Вісник Асоціації юридичних клінік України. 2005. № 2. С. 7–9.

17. Мережко А. Юридическое образование в США и на Украине. Сравнительно-критический анализ // Юридическая практика, 2001, №21 (179)

18. Права людини в Україні 2007. Доповідь правозахисних організацій / за ред. Є. Захарова, І. Рапп, В. Яворського / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Харків : Права людини, 2008. 304 с.

19. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144

20. Цивільний процесуальний кодекс України // ВВР, 2004, №40-41, 42, ст. 492

21. Господарський процесуальний кодекс України // ВВР, 1992, №6, ст. 56

22. Гусарєв С.Д., Карпов О.М. Юридична деонтологія: Навч. посібник.- Київ,1998.-156с

23. Галай А.О., Іваніщ Я.В., Стаднік В.В. Основи юридичної клінічної практики: Навчально-методичний посібник / За ред А.О. Галай.— К.: Атіка, 2007.— 204с.

24. Абрамович С. Д, Молдован В. В, Чикарьова М. Ю. Риторика загальна та судова: Навч. посіб. / Чернівецький торговельно-економічний ін-т. К.: Юрінком Інтер, 2002.

25. Андреев В. И. Деловая риторика: Практический курс делового общения и ораторского мастерства. М.: Народное образование, 1995.

26. Анисимова Т. В, Гимпельсон Е. Г. Современная деловая риторика: Учеб.-метод. пособие / РАО; Московский психолого-социальный ин-т. М.: Московский психолого-социальный институт, 2002.

27. Молдован В. В. Судова риторика: Навч. посібник / Міжнародний фонд «Відродження». К.: Заповіт, 1996.

28. Алексеев С. С. Введение в юридическую специальность. М.: Юрид. лит., 1976.

29. Воскобитова Л. А. Профессиональные навыки юриста: Опыт практического обучения. М.: «Дело», 2001.

30. Глэддинг С. Психологическое консультирование. СПб.: Питер, 2002.
31. Горшеньов В. М., Комаров В. В. Юридична деонтологія. Х.: Основа, 1993.
32. Дронова Ю. Д. Выработка навыков консультирования клиента // Матеріали семінару-тренінгу інтер'ювання та консультивання клієнтів юридичної клініки: методика і тактика проведення. К.: Національний університет «КМА», 26.03.2004 р.
33. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии: Учеб. для вузов. М.: Юрист, 1996.
34. Єлов В. А. Формування окремих професійних навичок роботи з клієнтом у студентів юридичних факультетів: Навч. посіб. для студентів та викладачів юрид. вузів, практикуючих юристів. Луцьк: РВВ «Вежа» Волинського державного університету ім. Л. Українки, 2003.
35. Єлов В. А. Юридична клініка: Навч. посібник. К.: Школяр, 2004.
36. Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М.: Дело, 2001.
37. Басай В. Д., Король В. В. Курс практичного права: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: ТзОВ «Галицька друкарня», 2003.
38. Дебати. Методичні рекомендації щодо ведення дебатів: Навч. посібник К.: А. П. Н., 2001.
39. Пометун О.І., Ремех Т. О., Гейко І. М. Практичне право. 8 клас: Навч. посіб. / О. І. Пометун (ред.). 2-ге вид., доп. і перероб. К.: А. С. К., 2004.
40. Практичне право: Навчальний посібник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / За ред. М. В. Удада. Варшава: Польська Асоціація Правової просвіти, Інститут конституційної і правової політики, 2003.
41. Басай В. Д., Король В. В. Курс практичного права: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: ТзОВ «Галицька друкарня», 2003.
42. Бородін І. Виховання правової культури // Рідна школа. 1998. № 5.
43. Васькович Й. Проблеми правового виховання молоді // Право України. 1997. № 2.
44. Галай А. О., Стаднік В. В. Проведення правозахисних і правопросвітницьких заходів для населення міста Києва: Досвід юридичної клініки Київського юридичного інституту МВС України / Матеріали науково-практичної конференції «Вищі навчальні заклади Києву» (12.03.2004 р.). К., 2004.
45. Суrowsька Л. І., Журман Д. В., Поштарук Д. О. На допомогу юридичним клінікам (Навчально-методичний посібник для студентів юридичних факультетів вищих навчальних закладів). Сімферополь: Кримський юридичний інститут Хаківського національного університету внутрішніх справ, 2006. 200 с.

46. Суслова О., Семіколенова О., Пометун О. Кроки до права. К.: А. П. Н., 2001.
47. Буркацький Л. К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К.: Юрінком Інтер.
48. Буркацький Л. К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, скарги: Навч. посібник / Л. К. Буркацький. К.: Юрінком Інтер, 2002.
49. Гелецька І. О. Правове регулювання відносин представництва у цивільному праві: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2005.
50. Гранін В. Л. Повноваження представника та його реалізація за цивільним законодавством України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Одеська національна юридична академія. О., 2005.
51. Гузь Л. Е. Методические рекомендации по практическому применению апелляционного и кассационного производства в судебной практике в свете нового законодательства / Л. Е. Гузь. Х.: Харьков юридический, 2001.
52. Данилов Е. П. Жилищные споры: Комментар. законодательства. Адвокатская и судебная практика. Образцы жалоб и исковых заявлений. Справ. материалы. [2-е изд., доп.]. М.: Право и закон, 2000. 349 с. (Справочник адвоката / Междунар. союз (содружество) адвокатов; Гл. ред. Е. П. Данилов; Кн. 3).
53. Слов В. Формування окремих професійних навичок юриста роботи з клієнтом у студентів юридичних факультетів: Навч. посіб. для студентів та викладачів юридичних вузів, - Луцьк, 2006.
54. Истина и закон: Судебные речи известных российских и зарубежных адвокатов: В 4 ч. / Ассоциация Юридический центр / И. Я. Козаченко (ред.). СПб.: Юридический центр Пресс, 2003.
55. Керимов С. Г. Представительство за законом в цивільному праві України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / НДІ приватного права і підприємництва Академії правових наук України. К., 2006.
56. Коновалова В. О. Правова психологія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Х.: Основа, 1996.
57. Кройтор В. А. Защита прав и интересов в суде: Науч.-практич. пособие / В. А. Кройтор.—3-е изд., изм. и доп. Х.: Эспада, 2002.
58. Лазько Г. З. Правова природа процесуального представництва у цивільному процесі: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2006.

Допоміжна:

59. Луспенник Д. Д. Настільна книга професійного судді при розгляді цивільних справ (складання судових процесуальних документів за новим ЦПК України). Х.: Харків юридичний, 2005.

60. Омельченко Т. В. Конституційне право особи на правову допомогу і його реалізація на досудових стадіях кримінального процесу: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2004.

61. Павлуник І. А. Представництво в цивільному процесі України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2002.

62. Самолюк В. Юридична практика: основи ефективного консультування: Навч.-метод. посібник. Острог: Видавництво НУ «Острозька академія», 2005. 76 с.

63. Суд. Зразки документів (заяви, позовні заяви, скарги, клопотання до судів, господарських судів; порядок звернення до Європейського Суду з прав людини): Практ. посіб. / Уклад. І. А. Куян. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: Оріяни, 2002.

64. Судебные речи знаменитых русских адвокатов / Е. Л. Рожникова (ред.-сост.). М.: Проспект, 1997.

65. Судові промови адвокатів України / Спілка адвокатів України; Інститут адвокатури при Київському ун-ті ім. Тараса Шевченка / В. В. Медведчук (голова ред. кол.). К.: Редакція журналу «Адвокат», 2000.

66. Чванкін С. А. Добровільне представництво у цивільному процесі України: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Одеська національна юридична академія. О., 2005.

67. Шевчук П. І., Кривенко В. В. Апеляційне і касаційне оскарження судових рішень (коментар цивільного процесуального законодавства) / Шевчук П. І., Кривенко В. В. К.: Юридична книга, 2003.

68. Юридическая клиника: опыт практического обучения юристов: Учеб.-метод. пособие / А. В. Байков, А. В. Васильев, Л. А. Воскобитова, П. Дуглас и др. СПб.: Равена, 1999.

69. Ясинок М. М. Принципи усності, безпосередності та безперервності у цивільному судочинстві: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2004.

70. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія: Навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / Національний ун-т «Києво-Могилянська академія» Центр інноваційних методик правничої освіти. К.: Стилос, 2002.

71. Артикуца Н. В. Юридична термінологія: Метод. комплекс навч. дисципліни / Київський ун-т права. К.: Видавництво Київського ун-ту права, 2002.

72. Бойко М. Д., Співак В. М., Хазін М. А. Цивільно-правові документи: зразки заяв, скарг, договорів, заповітів, доручень, контрактів, актів з цивільно-правових питань. К.: Наукова думка, 2000.

73. Буркацький Л. К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К.: Юрінком Інтер.

74. Буркацький Л. К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, скарги: Навч. посібник / Л. К. Буркацький. К.: Юрінком Інтер, 2002.
75. Васьковский Е. В. Руководство к толкованию и применению законов. М.: Профобразование, 1997.
76. Организация работы с документами / Под ред. В. А. Кудряева и др. М.: Профобразование, 1998.
77. Стьопіна Н. О., Грушкевич Т. В., Монастирський Д. А. Нормотворення в юридичних клініках: Навч. посібник / За наук. ред. В. М. Олуйка. Хмельницький: ПП Петришин Г. М., 2006.
78. Шугрина Е. С. Техника юридического письма: Учеб.-практ. пособие. 3-е изд. М.: Дело, 2001.
79. Ахмед Ш. Интервьюирование клиента: необходимые учебные пособия. Материалы методического семинара для преподавателей «Клиническое юридическое образование», 14–18 декабря 2000 г. Москва, 2000 (за матеріалами сайту <http://www.lawclinic.ru/library/>).
80. Правова допомога: Зарубіжний досвід та пропозиції для України / Автори-упорядники О. А. Банчук, М. С. Демкова. К.: Факт, 2004.
81. Программы юридического клинического обучения: Учеб.-метод. пособие: Вып. 1 / Под ред. М. В. Немытиной. Саратов: Научная книга, 2004.
82. Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М.: Дело, 2001.
83. Молібог С., Павленко Д., Браун Д. Юридичні клініки. К.: Центр комерційного права, 2002.
84. Самолюк В. Юридична практика: Основи ефективного консультування. Навч.-метод. посібник. Острог: Вид-во НУ «Острозька академія», 2005.
85. Юридическое обслуживание неимущих и права человека. Конференция 4–9 июля 1998 года. Москва. Организаторы: Фонд Форда при содействии АВА СЕЕЛІ.
86. Авер'янова Є., Аханов С., Баліян С., Бабак В., Василенко В. Кадрове діловодство: Консультації, відповіді, первинні документи, нормативна база. Д.: Баланс-Клуб, 2005. Архівна справа і діловодство в Національній академії наук України: Зб. законодавчих актів, нормативних і методичних документів з архівної справи і діловодства / НАН України; Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Інститут архівознавства; Державний комітет архівів України / О. С. Онищенко (голова редкол.), Л. А. Дубровіна (авт.-уклад.). К., 2002.
87. Асеев Г. Г. Электронный документооборот: Учеб. для ин-тов культуры и искусств / Харьковская гос. академия культуры. Х.: ХГАК, 2000.
88. Белов А. А., Белов А. Н. Делопроизводство и документооборот. 4 изд., доп. и перераб. М.: Книжный мир, 2004.

89. Беспяньська Г. В. Діловодство: Навч. посіб. для дистанційного навч. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». К.: Університет «Україна», 2004.
90. Власова Е. Е. Современный деловой документ: Организация дело-производства и документооборота на предприятии. Х.: Центр «Консульт», 2003.
91. Галай А. О., Стаднік В. В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навч. посіб. К.: Атіка, 2005.
92. Грек Г., Бабак В. Трудові правовідносини та кадрове діловодство на підприємстві: Нормативно-методична база. Коментарі / Центр юридичного та бухгалтерського сервісу «Аверс». Д.: Баланс-Клуб, 1998.
93. Діденко А. Н. Сучасне діловодство: Навч. посіб. для уч. проф.-техн. закл. освіти. 4-те вид. К.: Либідь, 2004.
94. Дулеба М. В. Діяльність «юридичних клінік» в Україні: шляхи розвитку та вдосконалення. Науково-практичний посібник. К.: Атіка, 2004.
95. Жуковська В. М. Діловодство. Практикум: Навч. посіб. К.: КНТЕУ, 2004.
96. Засоби захисту інформації в системах комп'ютерного діловодства: Практичний посібник / Український держ. НДІ архівної справи та документознавства. Відділ документознавства / А. Л. Маньковський (упоряд.). К., 1999.
97. Іванова Т. В., Піддубна Л. П. Муніципальне діловодство: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Либідь, 2004.
98. Інструкція з діловодства загальної канцелярії / Одеський національний ун-т ім. І. І. Мечникова. О.: ОНУ, 2004.
99. Інформаційні технології; Електронний документообіг; Файлування та відбирання документів (DFR) / А. О. Стогній (розроб.). Чинний від 2001.01.01. Офіц. вид. К.: Держстандарт України, 2000.
100. Інформаційні технології. Електронний документообіг. Архітектура службових документів (ODA) та обмінний формат. Введ. 1999.07.01. Офіц. вид. К.: Держстандарт України, 1999.
101. Кавторева Я. Документооборот: организация и ведение. 6-е изд., перераб. и доп. Х.: Издательский дом «Фактор», 2005.
102. Козоріз В. Н. Основи кадрового діловодства: Практ. посіб. для керівників і працівників кадрових служб / Державний центр соціальних служб для молоді Міністерства України у справах сім'ї, дітей та молоді. К.: ДЦССМ, 2004.
103. Лоза О. В. Діловодство та документування управлінської діяльності: Навч. посібник / Українська академія держ. управління при Президентіві України. Дніпропетровський філіал. К., 1997.

104. Палеха Ю. І. Управлінське документування: Навч. посібник для вищих навч. закл.: У 2 ч. / Європейський ун-т. 3-тє вид., доп. К.: Вид-во Європейського університету, 2003.

105. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV.

106. Рурак К. П. Організація правового діловодства: Посібник для студ. від. «Правознавство» аграрних та ін. технікумів, юристів, діловодів, працівників держ. і госп. органів / Кіцманський держ. аграрний технікум. Чернівці, 1999.

107. Савицький В. Т. Діловодство та архівна справа у вищій школі (локальні нормативно-правові акти): Довідник / Хмельницький ун-т управління та права / Н. Р. Нижник (ред.), В. М. Олуйко (ред.). Хмельницький: ПП Ковальський В. В., 2005.

108. Савчин Т. О. Мова і ділове спілкування: норми, етикет, діловодство: Навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Тернопільський держ. технічний ун-т ім. І. Пулюя. Т.: Видавництво ТДПУ, 2002.

109. Слободянюк Н. Ю. Діловодство та управлінська документація: Навч. посіб. для студ. напряму підгот. 0502 - «Менеджмент» спец. 7.050201 «Менеджмент організацій» / Вінницький національний технічний ун-т. Вінниця: ВНТУ, 2004.

110. Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практ. посіб. для радників з держ. політики у Центральній та Східній Європі / Програма «Ініціатива реформування місцевого самоврядування і державних послуг» Інституту відкритого суспільства / С. Соколик (пер. з англ.). К.: К. І. С., 2003.

111. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV /Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356

VIII. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал судової влади України <http://court.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України <http://rada.gov.ua/>
3. Сайт Національної асоціації адвокатів України <http://unba.org.ua/zrazky-procesualnyh-dokumentiv>
4. www.law.georgetown.edu — сайт юридичної клініки Джорджтаунського університету.
8. www.law.washington.edu — сайт юридичної клініки Вашингтонського університету.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІКИ
(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма навчання: денна / заочна
Освітній ступінь: бакалавр / молодший бакалавр
Галузь знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: Право
Рік навчання: 2021-2022 Семестр: 3-8
Кількість кредитів (годин) денна: 4 (120 год.: 24 - лекції; 24 - семінарські/
практичні/лабораторні/індивідуальні; 72 - самостійна робота)
Кількість кредитів (годин) заочна: 4 (120 год.: 6 - лекції; 6 - семінарські/
практичні/лабораторні/індивідуальні; 108 - самостійна робота)
Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Метіль Анастасія Сергіївна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат юридичних наук , доцент
кафедри права і соціальної роботи
Кафедра: права і соціальної роботи
Робочий e-mail: Metilnasty1@gmail.com
Години консультацій на кафедрі: вівторок 16:10 – 17:30

3. Опис та мета дисципліни

Предмет. Клінічна юридична освіта є інтерактивним методом навчання студентів-юристів правовим навичкам, які необхідні їм для того, щоб стати компетентними, свідомими та етичними юристами. Значення цієї дисципліни навчити практичним умінням і професійній відповідальності студентів-юристів.

Метою є підвищення рівня практичних знань, умінь і навичок студентів юридичних спеціальностей; забезпечення доступу представників соціально-вразливих груп суспільства до правової допомоги; формування правової культури громадян; підготовка та навчання студентів у дусі дотримання поваги до принципів верховенства права, справедливості і людської гідності; впровадження в навчальний процес елементів практичної підготовки студентів-правників у сфері юридичних послуг.

Передумови виникнення: «Теорія держави і права України»; «Конституційне право України»; «Юридична деонтологія»; «Логіка».

Міждисциплінарні зв'язки: «Юридична психологія»; «Цивільне право України»; «Трудове право України»; «Сімейне право України»; «Екологічне право України».

4. Результати навчання

1. Знання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів;
- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;
- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

2. Уміння:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

3. Комунікація:

- здатність працювати в команді;
- здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

4. Автономність та відповідальність:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

5. Структура дисципліни для денної форми навчання

Тема 1. Загальні положення про юридичну діяльність та юридичні клініки.

Перелік питань і завдань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичної діяльності. 2. Поняття та ознаки юридичної практики. 3. Поняття та види правової допомоги. 4. Юридична клінічна освіта. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. 2. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02 червня 2011 р. // ВВРУ - 2011 № 34 Ст. 567. 3. Закон України «Про засади державної мовної політики» від 03.07.2012 р. // ВВРУ 2012. № 44. Ст. 345. 4. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592.
<p>Семінарське заняття (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичної діяльності. 2. Поняття юридичної практики. 3. Юридична клінічна освіта, поняття та сутність діяльності юридичної клініки. 4. Сучасні тенденції розвитку юридичної клінічної освіти в Україні. 5. Завдання клінічної юридичної освіти. 6. Принципи діяльності юридичної клініки. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андреечев И.С. Организация и управление в юридической клинике. Схемы // Менеджмент и развитие юридических клиник. Материалы семинара для преподавателей юридических клиник. Апрель 2012 г. Санкт-Петербург. 2. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02 червня 2011 р. // ВВРУ - 2011 № 34- Ст. 567. 3. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592.
<p>Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат (до 5 хвилин усний захист) за двома питаннями з переліку та презентувати на занятті.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стандарти юридичної клінічної освіти юридичних клінік України. 2. Організаційно-правові форми та структура юридичних клінік України. 3. Організація діяльності юридичної клініки при ВНЗ України. 4. Права та обов'язки студентів-консультантів у юридичній клініці. 5. Юридичні клініки України та інших держав. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Галай А.О., Стаднік В.В. „Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник". - К.: Атака, 2005. - 280 с. 2.Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О. «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2003. 126 с. 3.Герати Томас Ф. «Кратный обзор исторического развития клинического образования в Соединенных Штатах Америки» // Проблемы и перспективы клинического юридического образования в Республике Беларусь. Материалы семинара 12-13 апреля 2010 г. Минск. 4. Гутников Аркадий «Юридическая клиника (тезисы)» // Клиническое юри-дическое

	образование. Матеріали семінара для преподавателей 14-18 декабря 2010 С.Петербург.
--	--

Тема 2. Організаційні, правові та управлінські елементи юридичної клініки ІДГУ.

Перелік питань і завдань, що вноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Основні типи управління юридичною клінікою. 2. Мета і завдання юридичної клініки. 3. Управління персоналом юридичної клініки. 4. Особливості управлінської структури юридичної клініки ІДГУ. 5. НПА, що регулюють діяльність юридичної клініки ІДГУ.	1. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2005. 2. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога: монографія / М.Т. Лоджук. Одеса: Фенікс, 2015. 328 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Основні типи управління юридичною клінікою. 2. Мета і завдання юридичної клініки. 3. Управління персоналом юридичної клініки. 4. Особливості управлінської структури юридичної клініки ІДГУ. 5. НПА, що регулюють діяльність юридичної клініки ІДГУ.	1. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592. 2. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2005.
Завдання для самостійної роботи: Розробити схематично: <ul style="list-style-type: none"> - Структуру управління юридичною клінікою ІДГУ; - ієрархію НПА, які регламентують діяльність юридичної клініки. 	1. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський, М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН України С. В. Ківалова. – Одеса: Фенікс, 2014. – 126 с. 2. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2005.

Тема 3. Професійна етика і корпоративна культура в діяльності юридичної клініки.

Перелік питань і завдань, що вноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Професійна етика юриста. 2. Професійна культура. 3. Корпоративна етика. 4. Професійний дрес-код.	1. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02 червня 2011 р. // ВВРУ - 2011 № 34- Ст. 567. 2. Закон України „Про адвокатуру та адвокатську діяльність" від 05.07.2012 р. // ВВРУ -2012. - № 34. - Ст. 62. 3. Закон України „Про засади державної мовної політики" від 03.07.2012 р. // ВВРУ -2012. - № 44. - Ст. 345. 4. Наказ Міністерства освіти і науки України

	„Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Підстави виникнення і призначення професійної етики юриста. 2. Сутність професійної етики юриста. 3. Професійна етика адвокатської діяльності. 4. Етичні аспекти ведення справи клієнта. 5. Конфіденційність в роботі юриста.	1. Ассоциация клинического юридического образования. Элементы жизнеспособности юридических клиник и их планирование // Материалы Всеукраинского научно-практического семинара-тренинга. 14-16 октября 2012 г. Киев. 2. Байков А.В., Васильев А. и др. «Юридическая клиника: опыт практического обучения юристов» Санкт-Петербург: «Равена», 2009. - 366 с.
Завдання для самостійної роботи: Скласти етичний кодекс юридичної клініки ІДГУ, в якому будуть розкриті основні моральні, культурні та етичні елементи діяльності.	1. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592. 2. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський, М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН України С. В. Ківалова. Одеса: Фенікс, 2014. 126 с. 3. Етичний кодекс юридичних клінік України: прийнятий Асоціацією юридичних клінік України 25.08.2005 р.

Тема 4. Діловодство та документування в юридичній клініці

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Поняття та види документів правового характеру. 2. Поняття та види документів процесуального характеру. 3. Нормативно-правове забезпечення діловодства та документування. 4. Основні реквізити документів. 5. Вимоги до змісту та форми документа.	1. Брышцев В.Д., Чернухин В.Г. Защита прав и законных интересов человека в уголовном судопроизводстве (судебные прецеденты, комментарии практики, образцы процессуальных документов) Брышцев В.Д., Чернухин В.Г. Харьков: Ксилон, 2011. 420с. 2. Буркацкий Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви, скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацкий. К.: Юрінком Інтер, 2012. 288 с. 3. Буркацкий Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К. 2010: Юрінком Інтер. 400с. 4. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Научно-практический комментарий к Закону Украины «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар / Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2012. 432с.

<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи складання юридичного документу 2. Юридична аргументація: поняття та види. 3. Використання логічних прийомів в процесі створення юридичних документів. 4. Правила юридичної техніки при укладенні договору. Особливості написання позовної заяви, претензії, заяви, скарги. 5. Етика юридичного письма. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2012. 432с. 2. Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності»: Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. К.: Атіка, 2006. 124с. 3. Гутников Аркадій Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011. 4. Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. 32 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти скаргу, заяву, лист та звернення. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К. 2010: Юрінком Інтер. 400с. 2. Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012. 126 с 3. Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. 32 с.

Тема 5. Юридичне консультування та інтерв'ювання, як невід'ємний процес роботи клініки.

Перелік питань і завдань, що вноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила проведення консультування клієнта. 2. Правила проведення переговорів. 3. Інтерв'ювання клієнта. 4. Зустріч клієнта. 5. Попереднє знайомство та налагодження контакту з клієнтом. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бойков А.Д. Этика профессиональной защиты по уголовным делам. М, 2012. 2. Буркацький Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви, скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацький. К.: Юрінком Інтер, 2012. 288 с. 3. Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К. 2010: Юрінком Інтер. 400с. 4. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про

	адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2012. 432с.
Семінарське заняття (4 год.): 1.Завдання юриста при проведенні інтерв'ювання. 2.Професійні навички, що підвищують ефективність інтерв'ювання. 3.Психологічні та етичні аспекти інтерв'ювання та консультування клієнтів.	1. Галай А.О., Стаднік В.В. „Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник". - К.: Атака, 2005. 280 с. 2. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога: монографія / М.Т. Лоджук. Одеса: Фенікс, 2015. 328 с.
Завдання для самостійної роботи: Скласти презентацію на тему «Консультування та інтерв'ювання: відмінності та схожості»	1.Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності» : Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. К.: Атіка, 2006. 124с. 2.Гутников Аркадій Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011. 3.Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012.с126

Тема 6. Отримання інформації та вироблення позиції по справі.

Перелік питань і завдань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Вироблення позиції по справі. 2. Етапи вироблення та реалізації позиції по справі	1.Буркацький Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви,скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацький. -К.: Юрінком Інтер, 2012. -288 с. 2.Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. - К. 2010: Юрінком Інтер.-400с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Фактори, що впливають на формування позиції у справі. 2. Етапи формування та реалізації позиції у справі.	3.Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. - К.: Юрінком Інтер, 2012. -432с. 4.Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності» : Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. - К.: Атіка, 2006. - 124с. 5.Гутников Аркадій Профессиональные навыки

	юриста: опит практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011.
Завдання для самостійної роботи: Ознайомтеся із відмінностями реалізації позиції по кримінальним та цивільним справам. Вміти їх розкрити та пояснювати.	6.Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012. - 126 с 7.Гэри С. Гилдин „Стратегия судебного разбирательства: позиция по делу: замечания и комментарии" http.V/www.lawclinic.ru

Тема 7. Аналіз матеріалів справи (доказів).

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): 1. Аналіз фактичних обставин справи. 2. Методи та принципи аналізу матеріалів справи (доказів). 3. Допустимість та належність доказів.	1.Буркацький Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви, скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацький. -К.: Юрінком Інтер, 2012. -288 с. 2.Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. - К. 2010: Юрінком Інтер.-400с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Значення аналізу справи. 2. Збір фактичної інформації. 3. Аналіз доказової бази справи. 4. Класифікація доказів. 5. Допустимість доказів - належність, достовірність, достатність.	3.Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. - К.: Юрінком Інтер, 2012. -432с. 4.Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності» : Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. - К.: Атіка, 2006. - 124с. 5.Гутников Аркадий Профессиональные навыки юриста: опит практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011.
Завдання для самостійної роботи: Наведіть приклади доказів, розкрийте сутність та роль їх доказовості у вигляді презентації.	6.Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012. - 126 с 7.Гэри С. Гилдин „Стратегия судебного разбирательства: позиция по делу: замечания и комментарии" http.V/www.lawclinic.ru

Тема 8. Методика вирішення галузевих правових питань.

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
--	--

<p>Лекція (2 год.):</p> <p>1. Загальні закономірності вирішення юридичною клінікою галузевих правових питань.</p> <p>2. Ознайомлення з матеріалами галузевих справ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з інформацією та документами у справі; - уточнення питань, які потрібно вирішити. 	<p>1. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський, М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН України С. В. Ківалова. – Одеса: Фенікс, 2014. – 126 с.</p> <p>2. Галай А. О. Недержавні організації юридичного спрямування як учасники публічного управління / Андрій Олександрович Галай: [Монографія]. – К.: КНТ, 2015. – 408 с.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p>1. Опрацювання цивільно-правових питань.</p> <p>2. Опрацювання сімейних справ.</p> <p>3. Опрацювання справ із вирішення трудових питань.</p> <p>4. Сутність та перспективи альтернативного вирішення спорів.</p>	<p>1. Maksym Lodzhuk. Legal Clinics in Ukraine: from Legal Education to Legal Practice : monograph / Lodzhuk Maksym. – Odessa: Feniks, 2016. – 98 p.</p> <p>2. Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. – К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. – 32 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Підготувати коротку (до 5 хвилин) доповідь за одним питанням з переліку та презентувати на занятті.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання адміністративних справ. 2. Опрацювання кримінально-правових справ 3. Переговори, медіація та інші шляхи вирішення спорів альтернативними (позаінституційними) способами. 	<p>1. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський, М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН України С. В. Ківалова. – Одеса: Фенікс, 2014. – 126 с.</p> <p>2. Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. – К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. – 32 с.</p>

Тема 9. Консультування клієнта.

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика консультування. 2. Методика підготовки до надання інформативно-консультативних послуг. 3. Методика надання інформативно-консультативних послуг. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слов В.А. Формування окремих професійних навичок роботи з клієнтом у студентів юридичних факультетів. С. 50. 2. Бідюкова М.С., Колесник М.О., Соловйова Л.М. Особливості роботи з клієнтом, який потребує допомоги в кримінальній справі: Навчальний посібник. – Суми, 2006.- С. 63.
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p>1. Етапи успішного усного консультування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до надання консультації; - роз'яснення змісту консультації; - ознайомлення з додатками; - завершення консультування. <p>2. Підготовка до надання консультації.</p>	<p>Конституція України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text</p> <p>2. Цивільний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text</p> <p>3. Цивільний процесуальний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text</p>

<p>Завдання для самостійної роботи: Написати лист-відповідь у вигляді проведення письмової консультації. Написати реферат на 1 тему: 1. Особливості консультування вагітних жінок. 2. Особливості консультування неповнолітніх. 3. Особливості консультування осіб похилого віку.</p>	4. Сімейний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text 5. Закон України "Про інформацію" URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12
---	--

Тема 10. Представництво інтересів клієнта у різних інституціях

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.): 1. Представництво інтересів клієнта в органах державної влади та місцевого самоврядування. 2. Представництво інтересів клієнта в підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності. 3. Представництво інтересів клієнта в суді.</p>	1. Конституція України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text 2. Цивільний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text 3. Цивільний процесуальний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text
<p>Семінарське заняття (2 год.): 1. Порядок пред'явлення позову. 2. Складання апеляційної та касаційної скарги. 3. Формулювання і обґрунтування позовних вимог. 4. Формування відзиву на позовну заяву.</p>	4. Сімейний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text 5. Закон України "Про інформацію" URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12
<p>Завдання для самостійної роботи: Напишіть та юридично задокументуйте процес консультації та домовленості між сторонами про представництво інтересів особи у суді.</p>	6. Кримінальний процесуальний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text 7. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року N 592.

Структура дисципліни для заочної форми навчання

Тема 1. Загальні положення про юридичну діяльність та юридичні клініки.

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.): 1. Поняття юридичної діяльності. 2. Поняття та ознаки юридичної практики. 3. Поняття та види правової допомоги. 4. Юридична клінічна освіта.</p>	1. Конституція України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. 2. Закон України « Про безоплатну правову допомогу » від 02 червня 2011 р. // ВВРУ - 2011 № 34 Ст. 567. 3. Закон України «Про засади державної мовної політики» від 03.07.2012 р. // ВВРУ 2012. № 44. Ст. 345.

	4. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592.
Семінарське заняття (1 год.): 7. Поняття юридичної діяльності. 8. Поняття юридичної практики. 9. Юридична клінічна освіта, поняття та сутність діяльності юридичної клініки. 10. Сучасні тенденції розвитку юридичної клінічної освіти в Україні. 11. Завдання клінічної юридичної освіти. 12. Принципи діяльності юридичної клініки.	1. Андреечев И.С. Организация и управление в юридической клинике. Схемы // Менеджмент и развитие юридических клиник. Материалы семинара для преподавателей юридических клиник. Апрель 2012 г. Санкт-Петербург. 2. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02 червня 2011 р. // ВВРУ - 2011 № 34- Ст. 567. 3. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат (до 5 хвилин усний захист) за двома питаннями з переліку та презентувати на занятті. 6. Стандарти юридичної клінічної освіти юридичних клінік України. 7. Організаційно-правові форми та структура юридичних клінік України. 8. Організація діяльності юридичної клініки при ВНЗ України. 9. Права та обов'язки студентів-консультантів у юридичній клініці. 10. Юридичні клініки України та інших держав.	1. Галай А.О., Стаднік В.В. „Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник". - К.: Атака, 2005. - 280 с. 2. Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О. «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2003. 126 с. 3. Герати Томас Ф. «Кратный обзор исторического развития клинического образования в Соединенных Штатах Америки» // Проблемы и перспективы клинического юридического образования в Республике Беларусь. Материалы семинара 12-13 апреля 2010 г. Минск. 4. Гутников Аркадий «Юридическая клиника (тезисы)» // Клиническое юридическое образование. Материалы семинара для преподавателей 14-18 декабря 2010 С.Петербург.

Тема 2. Організаційні, правові та управлінські елементи юридичної клініки ІДГУ.

Перелік питань і завдань, що вноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (- год.): Не передбачено навчальним планом	1. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2005. 2. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога: монографія / М.Т. Лоджук. Одеса: Фенікс, 2015. 328 с.
Семінарське заняття (- год.): Не передбачено навчальним планом	1. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року № 592. 2. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та

	управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2005.
Завдання для самостійної роботи: Розробити схематично: <ul style="list-style-type: none"> - Структуру управління юридичною клінікою ІДГУ; - ієрархію НПА, які регламентують діяльність юридичної клініки. 	1. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський, М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН України С. В. Ківалова. Одеса: Фенікс, 2014. 126 с. 2. Галай А.О., Стаднік В.В. Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2005.

Тема 3. Професійна етика і корпоративна культура в діяльності юридичної клініки.

Перелік питань і завдань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (1 год.): <ol style="list-style-type: none"> 1. Професійна етика юриста. 2. Професійна культура. 3. Корпоративна етика. 4. Професійний дрес-код. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02 червня 2011 р. // ВВРУ - 2011 № 34- Ст. 567. 2. Закон України „Про адвокатуру та адвокатську діяльність” від 05.07.2012 р. // ВВРУ -2012. - № 34. - Ст. 62. 3. Закон України „Про засади державної мовної політики” від 03.07.2012 р. // ВВРУ 2012. № 44. - Ст. 345. 4. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України” від 3 серпня 2006 року № 592.
Семінарське заняття (1 год.): <ol style="list-style-type: none"> 1. Підстави виникнення і призначення професійної етики юриста. 2. Сутність професійної етики юриста. 3. Професійна етика адвокатської діяльності. 4. Етичні аспекти ведення справи клієнта. 5. Конфіденційність в роботі юриста. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ассоциация клинического юридического образования. Элементы жизнеспособности юридических клиник и их планирование // Материалы Всеукраинского научно-практического семинара-тренинга. 14-16 октября 2012 г. Киев. 2. Байков А.В., Васильев А. и др. «Юридическая клиника: опыт практического обучения юристов» Санкт-Петербург: «Равена», 2009. 366 с.
Завдання для самостійної роботи: Скласти етичний кодекс юридичної клініки ІДГУ, в якому будуть розкриті основні моральні, культурні та етичні елементи діяльності.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України” від 3 серпня 2006 року № 592. 2. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський, М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН

	України С. В. Ківалова. Одеса: Фенікс, 2014. 126 с. 4. Етичний кодекс юридичних клінік України: прийнятий Асоціацією юридичних клінік України 25.08.2005 р.
--	---

Тема 4. Діловодство та документування в юридичній клініці

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види документів правового характеру. 2. Поняття та види документів процесуального характеру. 3. Нормативно-правове забезпечення діловодства та документування. 4. Основні реквізити документів. 5. Вимоги до змісту та форми документа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Брьщев В.Д., Чернухин В.Г. Защита прав и законных интересов человека в уголовном судопроизводстве (судебные прецеденты, комментарии практики, образцы процессуальных документов) Брьщев В.Д., Чернухин В.Г. Харьков: Ксилон, 2011. 420с. 2. Буркацький Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви, скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацький. К.: Юрінком Інтер, 2012. 288 с. 3. Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К. 2010: Юрінком Інтер. 400с. 4. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2012. 432с.
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи складання юридичного документу 2. Юридична аргументація: поняття та види. 3. Використання логічних прийомів в процесі створення юридичних документів. 4. Правила юридичної техніки при укладенні договору. Особливості написання позовної заяви, претензії, заяви, скарги. 5. Етика юридичного письма. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2012. 432с. 2. Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності»: Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. К.: Атіка, 2006. 124с. 3. Гутников Аркадий Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011. 4. Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. 32 с.
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти скаргу, заяву, лист та 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів,

звернення.	<p>коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К. 2010: Юрінком Інтер. 400с.</p> <p>2. Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012. 126 с</p> <p>3. Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. 32 с.</p>
------------	---

Тема 5. Юридичне консультування та інтерв'ювання, як невід'ємний процес роботи клініки.

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.):</p> <p>1. Правила проведення консультування клієнта.</p> <p>2. Правила проведення переговорів.</p> <p>3. Інтерв'ювання клієнта.</p> <p>4. Зустріч клієнта.</p> <p>5. Попереднє знайомство та налагодження контакту з клієнтом.</p>	<p>5. Бойков А.Д. Этика профессиональной защиты по уголовным делам. М, 2012.</p> <p>6. Буркацький Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви, скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацький. К.: Юрінком Інтер, 2012. 288 с.</p> <p>7. Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. К. 2010: Юрінком Інтер. 400с.</p> <p>8. Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Научно-практический комментарий к Закону Украины «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар / Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2012. 432с.</p>
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <p>4. Завдання юриста при проведенні інтерв'ювання.</p> <p>5. Професійні навички, що підвищують ефективність інтерв'ювання.</p> <p>6. Психологічні та етичні аспекти інтерв'ювання та консультування клієнтів.</p>	<p>1. Галай А.О., Стаднік В.В. „Організаційна та управлінська модель юридичної клініки в Україні: забезпечення якісного функціонування: Навчальний посібник". - К.: Атака, 2005. 280 с.</p> <p>2. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога: монографія / М.Т. Лоджук. Одеса: Фенікс, 2015. 328 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти презентацію на тему «Консультування та інтерв'ювання: відмінності та схожості»</p>	<p>4. Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності»: Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. К.: Атака, 2006. 124с.</p> <p>5. Гутников Аркадий Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011.</p>

	6.Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правознавства.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012.с126
--	---

Тема 6. Отримання інформації та вироблення позиції по справі.

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (1 год.): 1. Вироблення позиції по справі. 2. Етапи вироблення та реалізації позиції по справі	1.Буркацький Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви, скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацький. -К.: Юрінком Інтер, 2012. -288 с. 2.Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. - К. 2010: Юрінком Інтер.-400с.
Семінарське заняття (1 год.): 1. Фактори, що впливають на формування позиції у справі. 2. Етапи формування та реалізації позиції у справі.	3.Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. - К.: Юрінком Інтер, 2012. -432с. 4.Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності» : Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. К.: Атіка, 2006. 124с. 5.Гутников Аркадій Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011.
Завдання для самостійної роботи: Ознайомтеся із відмінностями реалізації позиції по кримінальним та цивільним справам. Вміти їх розкрити та пояснювати.	6.Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правознавства.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012. 126 с 7.Гэри С. Гилдин „Стратегия судебного разбирательства: позиция по делу: замечания и комментарии" http.V/www.lawclinic.ru

Тема 7. Аналіз матеріалів справи (доказів).

Перелік питань і завдань, що вносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (- год.): Не передбачено навчальним планом	1.Буркацький Л.К. Складання процесуальних документів на захист прав та інтересів громадян: Комент., позовні заяви, заяви, скарги: Навчальний посібник / Л.К. Буркацький. -К.: Юрінком Інтер, 2012. -288 с. 2.Буркацький Л.К. Захист цивільного права та інтересу: Методика складання документів, коментарі, позовні та інші заяви: Навч. посібник. -

	К. 2010: Юрінком Інтер.-400с.
Семінарське заняття (- год.): Не передбачено навчальним планом	3.Варфоломеева Т.В., Гончаренко С.В. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар /Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2012. 432с. 4.Галай А.О., Стаднік В.В. «Інтерактивні методики викладання правопросвітній діяльності» : Тренінговий комплекс: Навчально-методичний посібник / За ред. А.О. Галай. К.: Атіка, 2006. 124с. 5.Гутников Аркадий Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения // Профессиональные навыки юриста: опыт практического обучения. М., 2011.
Завдання для самостійної роботи: Наведіть приклади доказів, розкрийте сутність та роль їх доказовості у вигляді презентації.	6.Гентош Р.Є., Котуха О.С., Дулеба М.В., Козлов В.О., «Діяльність юридичних клінік у сфері громадського правозахисту.» Посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів» Львів, 2012. 126 с 7.Гэри С. Гилдин „Стратегия судебного разбирательства: позиция по делу: замечания и комментарии" http.V/www.lawclinic.ru

Тема 8. Методика вирішення галузевих правових питань.

Перелік питань і завдань, що виносяться на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (- год.): Не передбачено навчальним планом	1. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський, М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН України С. В. Ківалова. – Одеса: Фенікс, 2014. – 126 с. 2.Галай А. О. Недержавні організації юридичного спрямування як учасники публічного управління / Андрій Олександрович Галай: [Монографія]. – К.: КНТ, 2015. – 408 с.
Семінарське заняття (- год.): Не передбачено навчальним планом	1.Maksym Lodzhuk. Legal Clinics in Ukraine: from Legal Education to Legal Practice : monograph / Lodzhuk Maksym. – Odesa: Feniks, 2016. – 98 p. 9. 2.Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. 32 с.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати коротку (до 5 хвилин) доповідь за одним питанням з	1. Юридична клініка. Збірка нормативно-правових актів з організації діяльності / [С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов, М. І. Пашковський,

<p>переліку та презентувати на занятті.</p> <p>4. Опрацювання адміністративних справ.</p> <p>5. Опрацювання кримінально-правових справ</p> <p>6. Переговори, медіація та інші шляхи вирішення спорів альтернативними (позаінституційними) способами.</p>	<p>М. Т. Лоджук]; за заг. ред. д.ю.н., проф., акад. НАПрН України С. В. Ківалова. Одеса: Фенікс, 2014. 126 с.</p> <p>2. Типові позовні заяви у діяльності юридичної клініки [текст]: практичний посібник / А.О. Галай, Б.Ю. Пипченко, В.В. Муранова. К.: НТЦ Юридичної клінічної освіти (юридична клініка), 2013. 32 с.</p>
---	---

Тема 9. Консультування клієнта.

Перелік питань і завдань, що вноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.):</p> <p>1. Загальна характеристика консультування.</p> <p>2. Методика підготовки до надання інформативно-консультативних послуг.</p> <p>3. Методика надання інформативно-консультативних послуг.</p>	<p>1. Слов В.А. Формування окремих професійних навичок роботи з клієнтом у студентів юридичних факультетів. С. 50.</p> <p>2. Бідюкова М.С., Колесник М.О., Соловійова Л.М. Особливості роботи з клієнтом, який потребує допомоги в кримінальній справі: Навчальний посібник. Суми, 2006. С. 63.</p>
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <p>1. Етапи успішного усного консультування: - підготовка до надання консультації; - роз'яснення змісту консультації; - ознайомлення з додатками; - завершення консультування.</p> <p>2. Підготовка до надання консультації.</p>	<p>Конституція України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text</p> <p>2. Цивільний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text</p> <p>3. Цивільний процесуальний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Написати лист-відповідь у вигляді проведення письмової консультації.</p> <p>Написати реферат на 1 тему:</p> <p>1. Особливості консультування вагітних жінок.</p> <p>2. Особливості консультування неповнолітніх.</p> <p>3. Особливості консультування осіб похилого віку.</p>	<p>4. Сімейний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text</p> <p>5. Закон України "Про інформацію" URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12</p>

Тема 10. Представництво інтересів клієнта у різних інституціях

Перелік питань і завдань, що вноситься на обговорення	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (- год.):</p> <p>Не передбачено навчальним планом</p>	<p>1. Конституція України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text</p> <p>2. Цивільний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text</p> <p>3. Цивільний процесуальний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text</p>

Семінарське заняття (- год.): Не передбачено навчальним планом	4. Сімейний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text 5. Закон України "Про інформацію" URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12
Завдання для самостійної роботи: Напишіть та юридично задокументуйте процес консультації та домовленості між сторонами про представництво інтересів особи у суді.	6. Кримінальний процесуальний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text 7. Наказ Міністерства освіти і науки України „Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України" від 3 серпня 2006 року N 592.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль.

Форма проміжного контролю: Модульна контрольна робота

Зразок модульної контрольної роботи:

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає три теоретичні питання та чотири тестові завдання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом з сучасних актуальних проблем практичного застосування юридичних знань та вмінь.

Приклад варіанту МКР:

І рівень (тестовий)

1. Працівники міліції затримали 17-річного Тимошенка за те, що він лявся нецензурними словами біля театру. Хто буде вирішувати питання про застосування до Тимошенка адміністративному арешту?

- а) прокурор району;
- б) працівники органів внутрішніх справ;
- в) суд.

2. Неоподатковуваний мінімум доходів громадян становить:

- а) 10 грн.;
- б) 17 грн.;
- в) 118 грн.

3. 17-річний К. заподіяв шкоду С. на суму 1000 грн. Суд присудив виплатити цю суму потерпілому. Після набрання рішенням суду законної сили К. почав працювати. Хто виплачуватиме гроші?

- а) батьки у будь-якому випадку;
- б) К. та батьки в сумі, якої не вистачає для покриття збитків;
- в) лише К.

4. Які форми власності встановлені Конституцією України?

- а) державна, колективна, приватна;
- б) державна, приватна;
- в) державна, комунальна, приватна.

II рівень (теоретичний)

- 1. Поняття та сутність юридичної клініки.
- 2. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність юридичних клінік в Україні.
- 3. Поняття, мета та види консультування клієнта.

Форма підсумкового контролю залік.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Залік виставляється на основі поточних результатів та модульного контролю

8. Критерії оцінювання результатів навчання.

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник/ реферат	5

Реферат	5
Складання процесуальних документів	5

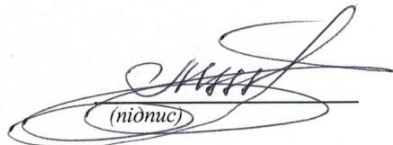
Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за правильну відповідь на 1 тестове завдання 3б., за правильну відповідь на 1 теоретичне питання - 6б. Загальна кількість 30 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

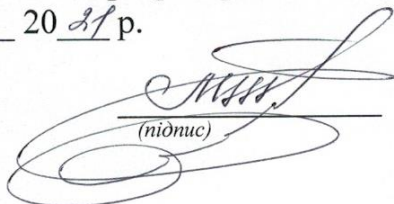
Викладач

(підпис)

к.юрид.н., доц. Метіль А.С.
(ПІБ)

Затверджено на засіданні кафедри права і соціальної роботи протокол № 6
від «13» січня 2021 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

доц. Метіль А.С.
(ПІБ)